

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
ESTE DE 2,50 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
Ioan Dragu, Liviu Coman, Maria Al. Hina, L. Rebreanu, Adrian G. Roșlanu,
Const. A. I. Ghica, S. Hortopan, Traian I. Cristescu, etc.

ANUNCIURI
LINIA PE PAG. 7 și 8
BANI 20

Generalisimul Joffre decorând mai mulți soldați

Războiul anecdotic

Prin minciuni.

O companie de ulani din Luxembourg sosiră la Tongres, o provincie belgiană. Comandantul intră înarmat până în dinți la primărie, și ordonă ca drapelul belgian să fie coborât și în locul lui să pue pe cel german.

Primarul, mândru îi răspunse că nu va asculta de nimeni de cât de regele Belgiei. Un alt ofițer veni și luă din casa comunală, suma de 7600 lei. A doua zi, regimentul 35 de ulani se așază în cantonament, tot în Tongres. Până după amiază, piața principală se transformă în bucătărie, iar locuitorii curioși începură să se strângă în jurul soldaților și să lege conversație cu ei.

— De unde vine regimentul 35?

— Din Prusia orientală. Eu sunt din Danzig. Ne-a pus în trenuri speciale fără să ne spue, unde mergem. Ceilalți camarazi sunt din Lubeck, din Slesvig-Holstein...

— Și acum intrați în Belgia?

— Nu. Am fost la Visé, unde am pierdut o mulțime de ofițeri. Zău, nu știu de ce perdem așa mulți oameni de câteva zile.

— Dacă nu intrați în Belgia nu vi se întâmplă așa ceva.

— Dar nu trebuia să intrăm.

— Atunci, cum se face că sunteți acum aici?

— Fiindcă ni s'a spus că Francezii ne-au călcat teritoriul.

— Astea-s minciuni.

— Eu nu-ți spun de cât ceea ce ni s'a spus.

Și li s'a mai spus încă o mulțime de lucruri ca să-i oblige să meargă. Tot astfel i-a făcut să creadă că în Franța era revoluție, că Serbia e strivită, că Rusia nu mai avea nici un om la frontieră și că se bat în Japonia, și că germanii merg spre Paris... Fură mai mult desamăgiti când li se spuse că erau minciuni.

Invingătorii.

În ziua de 19 August către orele 8 jum. dimineața, regimentul 8 belgian, înainte de a se retrage, aruncă în aer podul de peste Meusa; nu trecu nici o oră și se văzu venind avant-garda prusiană: cavaleria merse drept chiar până la pod și fură cât se poate de desamăgiti, când văzură drumul întrerupt; puțin după aceea, urcau drumul spre Condroz. Cei rămași în oraș, luară tot ce găsiră și stricară liniile telefonice. După amiază, trupele înaintară fără întrerapere, atât spre Liège, cât și spre Condroz. Primele zile fură liniștite, dar trupele înaintau mereu. Către orele 6 seara se auzi o împuscătură din partea dinspre Seilles și imediat tot cartierul era în flacări. Era un spectacol infernal: la lumina flacărilor, soldații respingeau cu baioneta pe cei ce voiau să iasă din casele aprinse. La zgomotul puștilor se mai adăogau loviturile seci ale mitralierelor și detunăturile obuzelor. O mitralieră fu așezată într-o prăvălie de pe strada principală și de acolo lovea în casele de peste drum. Locuitorii își petrecură noaptea în beciuri, pe la 5 dimineața împuscăturile încetară, și prusienii începură să spargă ușile și ferestrele cu lovituri de topor. Nimeni nu-și mai putea face iluzii, era sfârșitul: începuseră să împuste și pe civili.

Un locuitor povesteste: „Pela orele 6, vreo 10 oameni intrară la mine în grădină: mă prezintai; soldații se înfipseră în fața mea, mă somară să ridic mâinile și mă scotociră prin buzunare, apoi aceiași lucru făcură și celor ce se găseau la mine; apoi furăm conduși, tot cu mâinile în sus, către fabrica Bertrand, aproape de farmacia Guillette. Pe când mergeam spre fabrică, trebui să pășesc peste un cadavru: îl recunoscui era al primarului d-nul Camus.

În timpul acesta trecea un convoi de artilerie. Soldații ne arătau cu degetul și strigau: — „Vă împuscă! vă împuscă! Căpitanul care locuia la mine, eși dela comandament în momentul când sosiam noi. Ne opri vorba unui ofițer, apoi furăm duși în fuadul unei grădini. De odată auzii la spatele nostru un sgomot de arme, mă întorsei repede, și văzui șase vânători aliniați care puneau baioneta la arme.

— Ne va împușca? întrebai eu? — Nu, sunteți liberi! — Ne întoarșeram acasă. Pe drum zăcii un camion de artilerie. În urmă stătea un soldat cu fața spre urma unei căruți, cu pușca la ochi, gata să tragă. Mă repezii la el și-i dădui una peste mână. Nu-i păru deloc plăcut, acest atac, dar se mulțumi să mormăie câteva cuvinte neînțelese. Mă uitai în direcția în care ochea, și văzui o fetiță de vreo 10 ani, care fugea cât o țineau picioarele până ajunsese la o răspântie unde se făcu nevăzută.

— Ne va împușca? întrebai eu?

— Nu, sunteți liberi!

Ne întoarșeram acasă. Pe drum zăcii un camion de artilerie. În urmă stătea un soldat cu fața spre urma unei căruți, cu pușca la ochi, gata să tragă. Mă repezii la el și-i dădui una peste mână. Nu-i păru deloc plăcut, acest atac, dar se mulțumi să mormăie câteva cuvinte neînțelese. Mă uitai în direcția în care ochea, și văzui o fetiță de vreo 10 ani, care fugea cât o țineau picioarele până ajunsese la o răspântie unde se făcu nevăzută.

Spionaj.

Atașat la statul major și apoi căpitan în regimentul..., comandantul X, fu numit comandant îndată ce s'a făcut declarația de război și mutat apoi în alt regiment de garnizoană, într'un

oraș de la nord pe care-l vom numi Z, pentru ușurarea povestirii. În momentul plecării ceru să fie mutat în regimentul lui vechi ceea ce i se acordă, apoi plecă pe front. Într-o zi văzu venind la el un sergent și un soldat din regimentul în care fusese mutat, dar pe care nu-i mai văzuse nici odată. Sergentul și soldatul povestiră că părăsiseră orașul Z în ziua cutare, că se bătuseră o lună întreagă, și acum pierzându-și regimentul veni să ceară serviciu în regimentul...

Comandantul observă că ei purtau haine noi ceea ce nu se potrivea de loc cu hainele unor soldați cari ar fi luptat o lună. Spuseră că și căntaseră alte noi, fiindcă acelea cu care părăsiseră orașul Z, erau numai zdrențe. Căpitanul începe să aibă bănueli, dar, sergentul răspundea cu toată siguranța, la întrebările lui, îi dădu detalii exacte asupra regimentului Z, îi numi chiar câțiva ofițeri. Comandantul era puțin cam mișcat, când îi veni în gând să-i întrebze în ce batalion serveau.

— În batalionul comandantului X, răspunseră ei într'un glas.

Căpitanul tresări dar se stăpâni imediat. Îi întrebă apoi cât se poate de natural:

— Și... cunoașteți pe comandant?

— Perfect, răspunse sergentul, e un om cât se poate de bun și un comandant excelent, l'am văzut la Z, unde a venit pentru patru zile apoi a plecat la Paris la statul major general.

Comandantul X, care pricepuse tot fiindcă nu fusese nici odată la Z. Sub-ofițerul și soldatul care se găseau în fața lui nu erau de cât doi germani îndrăzneți, cari îmbrăcaseră uniforma franceză ca să pătrundă în rândurile francezilor.

Și fiindcă pseudo-francezii spuneau că li-e foame, comandantul ordonă să li se dea să mănânce, apoi zise unui ofițer:

— Nu-i pierde din vedere, dați-le să mănânce, apoi îi vom împușca. Sunt germani.

Acești doi spioni fură, într'a-devăr, împușcați. Faimosul sergent și tovarășul său mărturisiră înainte de-a muri că aparțineau armatei germane.

Sergentul era un colonel iar soldatul un căpitan.

Tot meseria spionajului.

Un ofițer de dragoni francez, se prezintă la ministerul de război la Paris să facă niște constatări asupra unuia dintre camarazii lui care dispăruse. Fu primit de un anglopat care se arătă foarte curtenitor, și-i vorbi în toată libertatea despre proiectele de război. Ofițerul se urcă în automobilul lui și ajunse la poarta de la Vincennes unde fu oprit de o sentinelă. Ofițerul foarte furios, își arătă toate hârtiile cari erau în regulă și protestă contra întârzierii la care-l expunea.

— Regret, zise sentinela, dar avem ordinul de a opri automobilul cu numărul ce-l are al d-tale.

Fu chemat postul de jandarmi și ofițerul dus la comandament. Se descoperi că era un ofițer german care jurase uniformă și hârtiile ofițerului care era arătat ca dispărut, și asupra căruia făcuse o anchetă la ministerul de război.

În primele zile ale lunii Septembrie, doi cicliști, mergeau pe malul drept al Senei, aproape de Billancourt. Deodată se opriră; unul dintre ei aprinse o lanternă mare cu acetilină, dar în loc s'o fixeze la bicicletă, o legăna de la dreapta spre stânga. Desigur era un semnal. Din partea cealaltă a Senei în partea dinspre Bellevue, apăru o altă lumină care strălucise la intervale, aci scurte, aci mai lungi.

Aceasta fu văzută de un păzitor. I se ceru hârtiile, dar în loc să le arate, sări pe biciclete și fugi.

Deschizându-se o anchetă, se reuși să prindă individul care făcuse semne cu lanterna celui de pe malul drept. Era unul numit Muville, care se dădea drept italian dar care era chiar spion german. S'au mai găsit la el și hărți a împrejurimilor Parisului, cu toate fortificațiile făcute de francezi. El fu condamnat și executat.

Câinii.

Germanii au făcut spioni chiar câinii. Astfel ei se servesc de admirabilele calități ale acestor animale.

Câinii, cu figuri inofensive, circulau în avant-posturi și semnalau prezența francezilor prin lătrături; și lucru curios, lătrau în direcția inamicului. Prima dată francezii fură atacați; a doua oară câinele fu prins și omorât.

În sfârșit, într'o pădure fură omorâți 5 câini cari deveniseră Ei aveau la sgară diorite hărți cu desene, hărți și instrucțiuni militare.

Câinii serveau deci de indicatori și de mesageri.

Nu s'a știut însă dacă toți câinii spioni sunt de același rasă, dar se crede că sunt mai căutați cei ciobănești, germani, fiindcă în 1914 toți germanii din Franța creșteau câini de rasa asta. Se vindeau și cumpărau cu preturi fabuloase, deși erau atâtea rase frumoase de câini franțuzești ca cei de Beauce, etc. Ei îi dresau să latre și să se repează la oamenii îmbrăcați în uniformă franceză.

SBUCIUM

Când ai știut că altul ți-e idol scump, femeie,
Dece-ai aprins în pieptu-mi a dragostei scântee?
Dece-ai trezit în mine noiamul de dureri?
Și cu surisul-ți dulce, izvor de mângâieri,
Dece mi-ai dat o rază de negrăit necroc
Din ochii ți misterici, din tainicul lor foc?
C'o nepăsare crudă și 'n nută impietrice
Să fi lăsat să-mi tremur povestea-mi de iubire;
Să fi lăsat potopul de patimi să-l alin
Privindu-mă c'un zîmbet de nepăsare plin,
Nu c'o privire dulce și plină de 'nfeles!...

În calea ta, femeie, în veci n'o să-ți mai ies,
Ci, fără de speranțe, voi pribegi prin lume,
În minte cu-amintirea-ți, pe buze cu-al tău nume,
Iar când, de-atâta sbucium, m'oi prăbuși înfrânt,
Ce dulce-mi va fi noaptea eternă din mormânt!

Liviu Coman

Păianjenul roșu

de IOAN DRAGU

Se întâlneau odată în fiecare an, la ospățul comun. Erau șapte; nu pentru că era un număr cabalistic, ci pentru că așa se obișnuiseră de la cea dintâi masă: unul mai mult sau mai puțin le-ar fi stricat petrecerea. Alexandru, cel mai bătrân dintre ei, poreclit Nestorul celor șapte înțelepți, era omul legendei prin excelență. Găsea prilejul, în orice timp și în orice împrejurare, să povestească o legendă sau să nască o poveste paradoxală asupra lucrurilor de care era vorba. Petre era împărțit între o înbire care pleca și alta care venea. George își ducea viața printre ruine. Virgil nu credea decât în Dumnezeu. Ștefan avea ceva din spiritul batjocoritor al lui Democrit. Paul aștepta cu nerăbdare o moștenire mare, iar Luca, după o viață de nebulie, se făcuse de o înțelepciune care îngrozea pe cei cari îl cunoșteau. Voise mai întâi să se sinucidă fiindcă nu avea bani; acum se pregătea să ia din nou revolverul fiindcă avea prea mulți.

Judecâu cu glas tare toate faptele și nu dedeau voce opiniunii publice să se așeze la masa lor; erau cu toții prea personali, ca să poată primi decretul restului lumii. Toți aduceau știri inedite; spuneau o poveste, descriau un caracter, se luptau în spirit unii cu alții. Vorbeau politică, bele arte și litere, judecâu fără apel oameni și lucruri. Eran cu toții niște firi originale și încrești, cari aveau groază de frazele gata făcute, ca de niște haine vechi purtate de toată lumea. Masa aceasta nu era un birou de spirit și nu se făcea la ea nici eferi academice. Predomnea mai mult o curiozitate, curiozitatea lumii văzute și aceea a lumii nevăzute. Se îmbăreau adesea pentru viața viitoare, dar făceau de cele mai multe ori naufragiu în drum cu teoriile meditative ale religioșilor și filozofilor; aceasta nu-i împiedeca să se îmbăreze din nou a doua zi cu setea de a ști soarta sufletului.

Se interesau de toate și de tot. Ca și „dracul schiop“ desvăluiau toate casele ca să vadă ce-i înăuntru; smulgeau toate inimile ca să le scalpeze. Nu desprețuiau nimic în această căutare a adevărului, mergeau până în fundul tuturor lucrurilor, al prostiei naora și al spiritului altora. Și fruntea nici unuia nu se întorcea în fața minții acestora de analiză. O făceau veseli ca și mediciniștii cari stau cu un trandafir în gură în fața unui cadavru. În toți anii, fiecare își aducea povestea sa care arunca o lumină nouă asupra lumii aceleia.

Fiecare din cei șapte avea șapte pahare în fața lui. Fiecare era silit să aibă de șapte ori spirit.

După ce-și mișcă de șapte ori buzele la aurul și purpura vinurilor, „Nestorul celor șapte“ declară că a brogă legile lui Sokon împotriva beției. De aci fu punctul de plecare al unui „steep-chasse“ filozofic. Vorbiră lucruri frumoase și proaste, de spirit și paradoxale. Era adevărul înainte de timp, arătându-se sub o mască de carnaval; adevărul lui Erasme, al lui Montaigne și al lui Brantome.

— Luați seama, zise Ștefan. Teofrast pe care îl reprezintă eu aici, a zis că-i mai bine, să te încrezi într'un cal fără hățuri decât într'un filozof fără frau.

— Domnilor, zise Alexandru, să

nu risipim ștefa asta prețioasă pe care o numim timp.

— Ah, replică Ștefan, dacă ași ști und eșe viade ștefa asta, cum m'ași mai duce s'o cumpăr!

Dacă timpul e prețios, să ne grăbim să ne desăvârșim sufletele, adăogă Paul.

— Tu nu ai dreptul să vorbești. El zise Petre, căci ține pierdut filozofia.

— Eu! ba erd că am mai multă cu voi. Chiton a zis: „Piatra de încercare servește ca să încercăm aurul“, și eu zic că aurul e o piatră de încercare ca să încercăm eu ea pe oameni.

Deși era vorba unui bogat, era totuși vorba unui înțelept.

— Dragă prietene, zise Virgil către Luca care sta posomorât cu ochii ațintii asupra cuțitului pe care-l ținea între degete, ne-ai adus de data asta o nutură cam lugubră. Fii mai vesel, ce naiba!... De ce mă privești mirat?

— M'ași mira dacă m'ași mai putea mira încă, zise Luca cu amărăciune.

Un hohot de râs general îi întâmpină spusele.

— Nu-ți priește singurătatea? Atunci ia-ți o amantă, zise Ștefan.

— Desigur, adăogă Petre, suferința în doi e și ea o voluptate.

— Nu ești aici odată singur când iei cu tine amintirea, complectă Virgil.

— Dacă Werther ar fi fost crescut la școala noastră, zise George, în loc de moarte ar fi luat iubirea. Așa și tu, dragă Luca, vrei să faci ca Werther când ai putea face ea noi.

— Trebuie să fii stăpân pe tine însuși, pe pasiunile tale ca să nu verși apă în vinul pur al vieții, exclamă Virgil.

— Cine vorbește să pue apă în vin? normăi Paul visător. Să-l ia naiba pe cel care a făptuit cel dintâi botelul acesta batjocoritor.

— Pliniu zice că a fost Staphylus, răspunse Ștefan, ceea ce nu era demn de numele lui. Ateneu afirmă că a fost Amphictyon. Să fie blestemăți amândoi!

Toți își ridicară paharele.

În clipa aceea cineva bătu în ușă „Nestorul celor șapte înțelepți“ își opri paharul la jumătatea drumului.

— Nu deschideți, zise el.

— De ce? strigară toți în cor.

— De ce? Ascultați numai legenda aceasta italiană: „La începutul lumii Dumnezeu privi pe pământ. Ninge. Inceputul cu începutul, el deosebi un punct negru: era un om care-și ridica mâinile către cer ca să ia pe Dumnezeu ca martor al nenorocirilor omenierei.

— O, Doamne! zise el, nu te-ai îngrozit la vederea pustiirilor noastre: războiul, lepra, foametea, nenatul?

— Ei bine! zise Dumnezeu, mângâie-te, o să fac sufletul nemuritor.

Omul nu fu mângâiat.

— O, Doamne! nu-i de ajuns că ne-ai mai lăsat doar speranța în Dumnezeu. De ce să ne faci să suferim, mii de dureri înainte de mormânt?

— Cum! zise Dumnezeu, n'aveți oare moartea ca să vă mângâiați de viață? Fie! O să vă trimet o nonă divinitate: Iubirea! Dar vă înțeleg că iubirea-i oarbă ea și moartea; și ea și moartea, în ziua când iubirea va bate la ușa voastră, va fi pe neașteptate. Astfel, în noaptea ce-vei chema pe amândouă, căci nu vor veni,

Femei muncind la lucrările unui tramvai subteran din Berlin

dar vor fi în totdeauna în drumul tău.

„Din ziua aceea orice bătaie la ușa noastră e o lovitură a iubirii sau a morții. Și de când știu legenda aceasta, de atunci mă feresc să deschid eu ușa cel dintâi. Nu deschideți! — Intră! strigă George.

Ușa rămase închisă. Luca se sculă, cu buzele destinse de un surâs înghețat, cu ochii închiși. Se apropie de ușă și o deschise. În clipa aceea un geamăt ce părea că se sbate în horcăeli îi sfâșie buzele, un fior puternic îi zgudu trupul și căzu rezimat de ușa care se închise.

Fața-i părea deseompușă de un delir înfiorător, într'o negrăită topire a tuturor puterilor. Stătu câțva timp nemiscat, apoi ridică pleoapele și privi ochii prietunilor fixați asupra lui într'o întrebare curioasă și tremurâto de spaimă în așteptare a ceea ce vor afla.

— Păianjenul roșu! murmură el cu un glas slab ca o răsuflare.

Se mișcă de jur împrejur cu teamă, se ridică în picioare, și, ducându-se șovăitor la masă, luă un pumn de sare pe care-l risipi pe scânduri.

— Dar ce e, Luca? zise Alexandru care-l privea cu o mirare crescândă.

Luca se duse de-și rezimă fruntea de geamul ferestrei, privi puțin înținericul de afară, fără ca să vadă nimic, și se întoarse spre ei:

— Voi știți, începu el, cât îmi plac de mult ceasurile acelea din noapte, când vântul se ridică și scutură cu putere ferestrele odăii mele. O adevărată furtună plânge sub uși, se scoboară prin sobă în tângueli sfâșietoare, și totuși simt în mine atunci o liniște mare care nu-i făcută numai din bucuria oarecum egoistă de a mă simți adăpostit, ci și din seninătatea unor cântece reținute în mîntea mea, dulci și frământătoare, în somnolența care cade groaie și mi închide ochii încă orbiți de lumina zilei; și visul meu dintâi se învâluște totdeauna în vocalizări legănătoare eșite din guri trandafirii și tremurătoare amestecate cu orgile înfiorate ale vântului. Simt atunci ca un fel de înămolire, care deși nu vrea să ia decât sufletul, îmi pare, mic, ca 'mi atinge în același timp și 'mi mângâie trupul: sărut duios fără buze tremurătoare, strângere caldă fără dulcea înlănțuire a brațelor...

„Intr'o seară de acestea, cugetam cu ochii fixați asupra unei statuete de pe masă. Era un Narcis cu un cap drăguț, cu buclele presărate de frunze încărcate de boabe mici rotunde

ca niște perle. Capul, lui ușuratic se apleca spre mine, gura-i schița un surâs răutăcios, și ochii lui mari fără pupile îl făceau să samene cu o mască de comedie antică nespuns de grațioasă și cochetă.

„Mi se păru că zărește pe gura-mică o pată roșie, roșie ca o carne sângerandă. Intinsei mâna și luai statueta. Pata aceea roșie era un păianjen mic, înțepenit într'o ciudată nemiscare în deschizătura buzelor de marmură. Îi atinsei cu degetul: căzu pe masă. Pusei o bucată de hârtie albă peste el și apăsai cu un fel de satisfacție bolnăvicioasă. Auzii un părâit slab și o pată roșie se întinse pe albul hârtiei. Trece câțva timp; voiam să mă culc. Ridicai ochii spre statueta și, în același loc, zării o altă pată roșie ca un rubin feerie, ca o chintesență de incendii și lumini. Mă apropiai timid. Simțeam, că respir ciudatul parfum a ceva necunoscut, simțeam în jurul meu o atmosferă pătrunzătoare, cuprinsă de un nu știu ce fatalism. Mi se păru că pata aceea crește, se inflăcărează, strălucete puternic ca o carne purpurie, catifelată ca niște pupile arse. M'am repezit, am sfărâmat bustul și l'am călcat în picioare.

„M'am culcat apoi, fără a mă putea apăra de o tristețe sensuală, mortală și totuși încă dulce pentru a fi putut să urc până sub pleoapele mele slăbiciunea rușinoasă a lucrărilor.

„O, măi băieți, de-ați putea voi ști starea aceea neînțeleasă de somn și totuși de luciditate ce părea că mă ține fălăind, atârnat deasupra unui abis de gol! Simțeam că pierdusem legăturile cu umbra nopții reale și totuși vedeam fiitului plin și ușor pe untelema și plimbându-și flacăra pașnică în jurul păhărelului de cristal. Bălbăiam cuvinte, fraze dezordonate. Simțeam cum păianjenul roșu mi se urcă pe picioare; aveam senzația corpului lui pârșos și moale, îi vedeam fața solzoasă ca a unei caracatițe, cu niște ochi enormi și fosforescenți cu picioarele frecându-se greoaie de corpul moale cu un zgomot de carne muiate care mă înfiora. Ochii mi se deschideau nemăsurat, se lărgeau ca niște abisuri; gura mi se strâmba de groază. Vream să strig și nu puteam. Un suflu răgușit scăpa dintre buzele mele; dinții 'mi clănțăneau. Și păianjenul roșu alerga pe pat, pe mâinele și pe pieptul meu, păianjenul roșu care mă luase și căruia nu vream să mă dau.

„O lovitură puternică în ușa mă deșteptă. Mă ridicai în pat și zisei: Intră! Dar glasului meu ti răspunse o tăcere largă, nesfârșită, așa cum n'am înțeles-o nicăieri aînrea. Am luat o lumânare în mână și m'am îndreptat spre ușă. În clipa când treceam prin fața oglinzii, îmi văzui imaginea repetată la infinit. Eram alb și nemișcat ca o fantomă sub care ție frică par'că să nu ghidești, putreziciunile negre și mișcătoare. — Doamnelor murmurai și închisei ochii înfiorați. Când i-am redeschis, în mijlocul imaginilor pe cari mi le arătau cele două oglinzi, mă văzui mort, trăind după mine un giulgiu, cu o pată roșie de sânge pe piept. Nu, nu era o pată de sânge, ci păianjenul roșu care se înfipsea în piept și-mi sugea viața cu fiecare picătură de sânge. Simțeam mirosul lumânării stinse, căzută pe covor, și a cărei festilă, roșie încă, se lungea în fumuri trăgănate amestecate cu mirosul de mort ce părea că ese din cerceafurile albe. Când mi-am venit în fire am deschis ușa: nu era nimeni.

„De aceea, împins de ceva mai tare ca voința mea, m'ara îndreptat adineaori spre ușă. Și de ce? Ca să văd cum în întunerecul sălii se prăbușese deodată valuri de lumină, dar de o lumină inertă, nemișcată, moartă, care zgăria cu ghiare de aur muiate în sânge silueta păianjenului roșu. Și în ușori aburi albaștrii cari tremurau în desebizătura usii, vedeam picioarele lui montruose mișcându-se nehotărâte.

„Mi-a revenit în elipa aceasta imaginea spectrală a nopții aceleia grozave, trăind în urma pașilor săi tăcuți, lințolii neputincioși de a cuprinde spaimea ei, când ceasurile bat în aerul potolii și strivise tăcerea cu vocea lor neimblănzită...

„Aș vrea să cuget astfel și nu pot căci gândul îmi rătăcește totdeauna la atâtea lucruri zdrobitoare în care recad în fiecare clipă, în saltul dureros de la vie la realitate.

„Și înțeleg de ce o bătaie la ușă poate fi, după cum spune legenda, o lovitură a morții când mai poate fi a înbirii...”

A apărut ediția II-a din
ALMANACHUL
Ziarului „UNIVERSUL”
se află de vânzare la toate librăriile

HIMERE

*Lasă gândul și n'țelege
Că ce-a fost nu mai există.
A muri, este o lege.
Uite, vine toamna tristă.*

*Tu nu spui cea floare rară
Ce-o prindeai la cingătoare.
Tu visai o primăvară
Când pierise orice floare.*

*Pe Edenul de-uitat
S'a lăsat un val de ceață
Și sub cerul fără pată
Moare ultima viață.*

*Tamarinii spion în soapte
Că prea-ai erut cu blonda rază
Să lumini adâncă noapte
Ochilor aleși de pază.*

*N'a venit în tunea-albastră
Străjuită doar de stele,
Eterind iubirea noastră
S'o nălțati mai sus de ele.*

*Oo amară ironie
A surdă la despărțire.
Poate calea ție pustie
Îngropând o feteire.*

*Nu! În inima-ti stingheră,
S'a închis, târziu o poartă.
Și pierind altă himeră,
Tu regreti o altă moartă.*

Maria Al. Hina

PORUMBELUL

— SCRIȚA —

Soarele dogoritor cobra după ceama dealului ca o flacăra rotundă.

Deaproape două ore străbăteam lacul fără să găsesc, cel puțin o urmă de rață sălbatecă și tot nu pierdusem nădejdea. Am o patimă nebună după vânatul rațelor. Odată, am stat o zi întreagă la pândă, — de dimineață, până când soarele se lăsa obosit după ceama dealului, pitit în barcă, între trestii după vre'o șase rate, pe care le văzusem lăsându-se p'acolo. Așa ș'acum: mă vărăsem cu barca într'un loc ascuns și așteptam. Trestii, la adierea vântului, se mișcau, iar locul, în care se jucau ultimele raze soarelui, se legăna molatec. De departe, hăt, cobora în vale, pe undele liniștite ale inserării, o doină duioasă.

După un răstimp, aud un fâlfâit de aripă și văzui un porumbel sălbatec legănându-se în aer și lăsându-se pe un vârf de trestie. Proptii pușca în umăr, și apăsai pe trăgaci. Un noruleț alb de fum eși din țeava

puștii, lăindu-se încet, încet. Dar în loc să cadă, porumbelul se scutură puțin și în aceeași clipă își luă șburul. Trăsei a doua oară.

Un simoc de fulgi se desprinse din penajul bogat și se răpândi în aer. Acum abia mai putu trece lacul și căzu glonț la pământ. Am lopotat într'acolo, scohorâi din barcă și îl găsii după puțină căutare, în iarbă. Din ochii negri picuraseră două lacrimi, două mărgelile de mărgăritar. Cealaltă aripă era stropită cu picături mici de sânge; îi era numai plesnită, deci, se putea vindeca. I-am spălat-o, l'am dus acasă și i-am legat rana.

După vre'o două săptămâni, aripa i se vindecă și atunci, în ochii mari începu să se răsfrângă puțină veselie. Se deprinse apoi cu cei ai casei, și de unde până atunci sta ascuns în câte un colț — acum eșia prin curte, sărea pe umerii noștri. Odată, pe când era în bucătărie, tot sărind de colo, colo, sparse două farfurii și apoi șbură în vârful salcâmului. La masă, se suia pe umărul cuiva, și dacă uita, sau se făcea că uita, să-i dea și lui firimituri de pâine, — că numai asta mânca — îi aducea el aminte cu o ciocănitură în cap.

Cu toții credeam că uitase cu totul, sălbăteci. Ne înșelam, însă. Căci dela o vreme, tot timpul cât sta afară, cocoțat pe coșul casei, era cu privirea ațintită în zare, iar ochii, în cari se răsfrângea seninul cerului, lăcrămau... Apoi își vâra capul între umeri, închidea ochii.... Rămânea astfel mult timp, cuibul dintre trestii îl chema poate.

Era pe la începutul lui Septembrie. Frunzele îngălbenite cădeau una câte una, erau luate de vânt și purtate fără țință. Soarele, mai izbutea din când în când, să trimită câteva raze calde, dar era întunecat îndată de norii plumburii, cari entreau cerul.

Porumbul nostru ședea mai trist. Nu se mai suia, la masă, pe umărul nostru, firimiturile de pâine nu-i mai plăceau. Ne așteptam, ca într'o bună dimineață, să-l găsim mort. Într'o zi, pe când era cocoțat — ca de obicei — pe coșul casei, trecu pe deasupra lui, foarte sus, un stol de tovarăși. Se niță după ei mult timp. Și când stolul abia se mai zărea — niște puncte negre, infpte în orizont, — aruncă o privire copiiilor din curte, un fel de adio, se scutură puțin, se ciuguli, își întinse aripile, și porni după stol.

Copiii îl petrecură cu privirile mult timp, și când nu-l mai văzură, se nitară unii la alții și în ochii triști se furisă câte o lacrimă care se prelingea pe obrăjorii lor trandafirii.

C. C. Petrovici

Viața artistică și literară

Reviste noi apar mereu, fără îndoială din necesitatea de scris a acelor cari nu mai pot pune stavilă gândurilor, sentimentelor lor.

De obicei, revistele care apar sunt nu numai literare, ci și politico-sociale. Întru cât nu ne interesează în această rubrică decât manifestările literare și artistice, notăm caracteristica sufletească a acestor reviste: o ipertrofie a personalității celor care scriu.

Întâlnim în rândul revistelor noi noutăți, pe care lipsa de hârtie le strecoară la vitrine, nume ca Chemarea, Ghilotina și alte egafoduri literare. Viața acestor reviste tinere, desigur nu poate fi decât efemeră, fiindcă însăși stările sufletești determinante nu pot fi durabile. Rămâne însă ea o însemnare a clipelor de frământare de astăzi, productivitatea în formă de revistă a celor cari fac chemări și utilizează o chinuitoare ghilotină verbală.

Interviewul a luat o formă absolut democrată, cași întrebuințarea cuvântului artist. Artist pare a însemna creator în domeniul artei; artiști pot fi și la teatre, artiști dramatice, dar nu toți actorii dela teatre sunt artiști.

S'a democratizat interviewul prin publicarea continuă a fel de fel de întrebări puse actorilor care nu totdeauna sunt artiști. De pildă, e o colaborare și a actorului și a interviului, publicându-se câte cămăși are artistul, de câte ori mănâncă pe zi, ce fel de cafea bea, sau la ce spălătorie își duce rufele. Dar democratizarea interviewului și a cuvântului artist, proiectează tendința unei reclame pe care un interviuati și-o crează.

Expozițiile de pictură continuă. Cea din urmă este a lui Marinescu-Vălsan, din strada Batiște. Tablourile lui Vălsan dau de astă dată impresia reală a însușirilor artistice ale acestui pictor. Muncă stăruitoare, sinceritate în execuție și întrebuințarea tonului coloristic cât mai real arată că florile lui Vălsan, cașele cu ogrăzi și stogurile de fân de pe câmp, sunt bune de artă echivalente cu literatura pe care o face Sadoveanu.

Păianjenul, zis și păianjenul d-lui Herț, s'a agățat iar pe scena teatrului național. O actriță mai svelată ca cea care interpeta rolul principal va continua atmosfera lacrimilor luminoase la teatrul unde se așteaptă cu îndărătnicie piese.

Am mai însemnat odată în această rubrică, simptomul unei crize literare. Presiunea întâmplărilor tragice care ne înconjoară ca și atmosfera neliniștită din interiorul țării noastre nu dau răgazul necesar creării unor lucrări literare consistente. Aceasta ar fi o explicație.

Dar s'ar putea număra anii când să fi fost la noi mai preocupante manifestările picturale ca anul acesta? Și oare, așteptările și nădejdiile noastre, dragostea și mai ales ura care ne frământă, ca indivizi și ca popor nu se pot răsfrânge în sufletul unui scriitor, care să facă o piesă literară rezumând timpul acesta așa de vijelios? N'avem oare nici un cântăreț liric sau epic, care să se ridice deasupra însășiilor dintr'o zi pe alta?

B.

Generalisimul Joffre vizitând tranșeele

Sosirea unui convoi de răniți

Gura femeii...

de A. CEHOV

Natalia Michallovna, o femeie tânără, tocmai se întorse de la lalta și, în vremea prânzului, începuse să povestească soțului ei, forfotind neîntrerupt, ce minunat a petrecut în Crimeea. Bărbatul se uita cu o bucurie sinceră la obrăjorii ei încântați, o asculta și numai din când în când arunca câte-o întrebare.

— Dar se zice că acolo viața e extraordinar de scumpă? întrebă dânsul între altele.

— Aș, ce scumpete? După părerea mea aici se exagerează enorm chestiunea scumpetei de-acolo, moșulică dragă. Dracul nu e așa de negru, cum se spune. Eu de puă am avut o locuință foarte bună și cum se cade, împreună cu Iulia Petrovna, pentru douăzeci de ruble pe zi. Totul atârână, scumpe bărbăte, de felul cum știi să-ți împarți viața. Firește, dacă te apuci să faci excursiuni în munți... de pildă pe Ai-Petri... să-ți iei cal și călăuză, — da, atunci firește că e scump. Chiar grozav de scump! Dar, dragă Vasile, dacă ai ști tu ce munți sunt pe-acolo! Inchipuiește-ți munți înalți, nespuse de înalți, de o mie de ori mai înalți ca biserica... Sus e ceață, ceață și nimic altceva de cât ceață... Jos stânci uriașe, stânci, numai stânci... Și pe urmă pini... A, nici nu-nu vine să mă gândesc!

— Bine că-mi aduc aminte: îndată ce ai plecat tu, am citit aici în ziare nu știu ce despre călăuzele de tătari de-acolo... Se pare că sunt băeți strașnici! E adevărat că sunt așa de nădrăvani?

Natalia Michallovna strâmbă cu dispreț din nas și clătină din cap.

— Tătari ca toți tătarii și nimic mai mult — răspunse dânsa. Dealtfel eu nu i-am văzut de cât din depărtare și cu totul trecător... mi i-a arătat cineva, dar altminterdea nu le-am dat nici o importanță. Știi, moșulică, am avut totdeauna o repulsiune fa-

ță de acești cerchezi, greci și harapi!

— Se zice că sunt niște Don-Juani îngrozitori.

— O fi. Sunt destule femei ușoare care...

Natalia Michallovna sări deodată în picioare, parcă și-ar fi adus aminte de ceva înfricoșător, privi o jumătate de minut pe soțul ei cu ochii speriați și zice, apăsând fiecare cuvânt:

— Dragă Vasile, ascultă ce-ți spun eu: sunt unele femei grozav de im-mo-ra-le! A, ce femei imorale! Și, știi, nu numai din clasele de jos sau din burghezime, dar chiar aristocratele, cucoanele celea mândre de *bon-ton*! Era absolut scârbos; nu-mi venea să-mi cred ochilor! Toată viața mea n'am să uit! Nu, nu, e revoltător! Cum poate o femeie să-și uite demnitatea în așa hal că... a, dragă Vasile, mă și sfiesc să-ți spun! Iată nu mai departe tovarășa mea de călătorie, Iulia Petrovna...

Are un bărbat atât de draguț și doi copilași... face parte din lumea cea mai bună, face vesnic pe sfânta și deodată, nici nu-ți poți inchipui... Dar, moșulică, asta rămâne, firește, *entre nous*... Imi dai cuvântul de onoare că n'ai să spui nimănui nimic?

— Bine, cum poți să bănuiești așa ceva? Bine înțeles că nu spun nimănui nimic.

— Va să zică pe cuvânt de onoare? Să nu uiti! Te cred...

Femeiușca puse jos furculița, luă o muțră misterioasă și șopti:

— Inchipuiește-ți acumă ce istorie... Iulia Petrovna va să zică pornește în excursie în munți călare... Era o vreme splendidă! Ea mergea cu călăuză ei înainte, eu ceva mai în urmă. Călăriam vre-o trei până la patru verste, când deodată, înțelegi tu, dragă Vasile, Iulia scoate un țipăt și se apucă cu mâna de piept. Tătarul ei o lea de mijloc altfel ar fi căzut de pe șea... Eu, cu călăuză mea, alergam spre dânsa... „Ce este? Ce s'a întâmplat?” „A! țipă ea, mor! Uf, ce rău mi-e! Nu mai pot merge înainte! Nu pot!” Inchipuiește-ți

spaima mea! „Atunci să ne întoarcem înapoi”, zic eu. „Nu”, răspunde ea. „Natalio, nu pot merge înapoi; dacă mai fac un singur pas, mor de durere! Stomacul meu, stomacul meu!” Și ne roagă și ne conjură, pe mine și pe Suleiman al meu, pe numele lui Dumnezeu, să ne întoarcem în oraș și să-i aducem tinctura de nervi. Bestușev; aceea o să-i facă bine.

— Ia stai nitel... Nu am înțeles tocmai bine — bălbâi bărbatul scărpinându-se pe frunte. A-dineauri spuneai că n'ai văzut pe tătarii ăștia decât din depărtare și acum îmi vorbești de un Suleiman.

— A, acu iar începi să te legi de cuvinte! Iășni tânăra femeie cu fruntea încrețită, dar fără urmă de turburare. Nu pot să sufăr când văd că cineva s'apucă îndată de răntăți! Nu, asta nu pot s'o sufăr! E o prostie!

— Nu mă leg de cuvinte, dar nu văd nici un motiv să spui neadevăruri. Dacă ai fost în excursie cu tătari, ei, din partea mea, să fii sănătoasă; dar la ce sânt bune chițibusurile?

— Hm!... Ce om ciudat! răspunse femeiușca indignată. E gelos de Suleiman! Aș fi vrut să te văd cum ai fi umblat tu prin munți fără călăuză! Da, asta aș fi vrut s'o văd! Dacă nu cunoști împrejurările de-acolo și nu le pricepi, ai face mai bine să taci. Va să zică mai bine taci! Fără călăuză nu poți face acolo nici un pas.

— Înțeles!

— Te rog, fără zâmbetul acesta idiot! Nevasta ta nu e d'alde Iulia! Purtarea ei n'o apăr, Doamne fereste. Eu nu am făcut nici odată pe siânta, dar atât de mult nu mi-am uitat demnitatea niciodată. Suleiman al meu n'avea dreptul niciodată să treacă peste o măsură bine stabilită. Nu, nu! Mametul stătea la Iulia deseori cine știe cât; dar la mine, îndată ce bătea un sprezece, numai decît azeai: „Suleiman, pașol! Șterge-o!” Și tătărușul meu nerod o și ștergea totdeauna. Eu îl țineam în frâu strașnic moșulică! Indată murmură, fie din pricina bă-

sau din alte cauze, imediat îi ziceam: „Cu-um? Ce-e? Ce-e-e?” Și să-l fi văzut cum îl băgam în răcori... Ha, ha, ha... Ochii îi avea negri, știi, dragă, dragă Vasile, cu totul negri închiși, ca tăciunele; și pe urmă o muțră mică, drăguță de tătar, proastă și caraghioasă... Da, așa l'am tratat, vezi!

— Imi inchipui, desigur... mormăi bărbatul frământând între degete cocoloașe de pâine.

— Ce nerod ești, dragă Vasile! Eu știu ce gânduri te pasc! Știi ce gândești... Dar te asigur că nici în excursiuni n'avea voie să treacă peste anume măsură bine stabilită. Când, de pildă, călăream prin munți sau la cascada Ucean-su, totdeauna îi spuneam: „Suleiman, vino după mine! Allons!” Și totdeauna venea după mine, sârmanul... Și chiar în vremece... prin colturile idilice îi ziceam: „Cu toate acestea nu trebuie să uiti că tu ești numai un tătar, pe când eu sunt totdeauna unchiul tău consilier de stat!” Ha, ha!

Tânăra femeie răsă cu poftă,

Atâta mi-este dor!...

*Cum sufăr și mă mistui în vâpae,
Și-afară plouă, bate vântul rece,
Învel măsoar pe-a inimii batae
Cum vremea mohorâtă, tristă trece.*

*Și-avnurgul în oclae se strecoară
Prin geamul mic umplându-i golul umed,
Îl simț cum mă cuprinde, mă 'mpresoară
Și picuri cad din grinzii, din lemnul putred.*

*Și-atâta mi-este dor, acum de tine,
De fața tu 'ngrijată, scumpă mamă,
Ș'atorm știind că tu ești lângă mine
Simțind cum plângi pe-ascuns într-o năframă.*

*Mi-e dor, din câmp, de-o floare de căoare,
De-un lămâș de codru plin de mure
Și, prin pănșirătesc tesut de sare,
Să rătăcesc prin funduri de pădure!*

Adrian G. Roșianu

apoi se uită repede împrejur, făcând o mișcare speriată și șopti:

— Dar Iulia! O, Iulia asta! De ce să nu petreci și tu odată și să te reculegi după deșertăciunile vieții de salon? Asta o înțeleg, dragă Vasile. Asta poate s-o facă oricine... Petreșe, te rog, și nimeni n-o să te condamne din pricina asta; dar ca așa ceva să fii în serios, să faci scene pentru așa ceva... nu, poți să-mi spui ce vrei, dar asta n-o înțeleg deloc! Înclipește-te, dragă, era geloasă! Ei bine, nu e nerozie? Odată vine Mametcul, Adonisul ei adorat, vine la ușa ei... Ea nu era acasă... L'am chemat atunci la mine... am vorbit ba de una, ba de alta... știi, oamenii ăștia au foarte mult haz! Așa ne-am petrecut seara, fără să băgăm de seamă... De odată năvălește Iulia în odaie... și se repede cu o furie la mine

și la Mametcul... și ne face o scenă... pui! Ei, așa ceva nu pot pricepe în ruștină, dragă Vasile!

Dragul Vasile își drese glasul, se întinse la față și umbli în sus și în jos prin odaie.

— Frumos ați trăit voi acolo, n'am ce zice! mormăi el cu un zâmbet înăcrît.

— Ei, dar ce neroz ești și tu! zise Natalia Michailovna supărată. Știu la ce te gândești! Vesnic îți umbli prin cap gânduri urâte! Nici n'am să-ți mai povestesc niciodată nimic. Nici odată!

Femeiușca își făcu gura punga și tăcu.

Trad. L. Rebreanu

În prada valurilor

— Nuvelă de François Coppée —

Acum câțiva ani, am petrecut mai multe săptămâni într'un port mic de pe coasta bretonă. Era aproape un sat dar atât de pitoresc; o singură stradă întortocheată și colo pe prima stâncă de pe malul mării, biserica, adevărată bijuterie gotică, în mijlocul cimitirului, de unde se vedea departe peste ocean. Simțindu-mă bine aici pentru a lăsa, am stat în colțisorul acesta până la sfârșitul toamnei, care printr-o împrejurare destul de rară, fu negrit de frumoasă și de caldă.

Locuiam, în singurul han de prin partea locului, într-o odaie mare albită cu var, sumar dar foarte curat mobilată și a cărei fereastră dădea în larg. Așezat pe un scaun de paie în fața unei mese albe de lemn, am

compus atunci o întreagă poezie, în zgomotul solemn și legănat al valurilor mari, ce păreau că-mi spun necontenit că ritmul este o lege a firii.

Dar nu poți să faci în totdeauna versuri și să scrii, și preambularea pe jos era igienică și distracția mea. De cele mai multe ori mă duceam de alungul țărmului având la dreapta mea stâncile monumentale, iar la stânga spațiile descoperite de reflux, imens psutin de nisip, pătat numai pe ici pe colo de câteva grupuri negre de stânci. Singurătatea era desăvârșită și rare ori vedeam pe cineva. Mă plimbam atât de liniștit pe aici, încât nici păsările mării nu se mai temeau de mine. Făceam astfel șase sau opt kilometri pe zi, și mă întorceam cu buzuarele pline cu scoici.

Era excursia mea favorită. Totuși, în zilele când era vânt și ceață, părăseam malul mării și mă plimbam prin sat, sau luam o carte și mă a-

CRONICA INTERNĂ

De m'am suit călare pe apriquel Pegas,
Și am culezat prin spații să sbor către Parnas;
De-am invocat pe Apollon și am recurs la muze
Mă simt dator, firește, a cere mi de scuze
Poetilor de astăzi, stăpâni pe Helicon,
Și mai ales s'asigur pe-amicul Cupidon,
Că n'am de gând să tulbur a Hipoerenei apă,
Din care-aițea genii talentele și-adapă;
Că cronicile mele în versuri de te scriu,
N'o fac cu năzuința celebru să deviu,
Ci concepând dorința de-a fi și eu la modă,
Mi-a trebuit, ca 'n toate, a epocii metodă.
Și-apoi de scriu în versuri, e pentru c'am aflat
Că poți să treci mai lesne în seamă nebăgat,
Căci e destul în versuri a scriere să fie,
Ca de sub tease s'ajungă de-adreptu 'n băcănie.
Fără ădăială, cine mai are timp la noi,
Să mai citească versuri, în vremuri de război,
Acum tot omul luptă să aibă lemne 'n sobă,
Să și umfle cât mai tare e pântecului tobă
Și, dacă isbutește să aibă din destul,
În patu-i se întinde cu tăntorul sătul.
Nu-i timp de poezie! Poetii la spitale!
Cu versuri nu rom face chiftele și sarmale.

Priviți la campionii acestrei vrea mării
Cum știu să se ridică cu munca lor la vrei!
De cum se face ziuă și până se 'noptează,
Stufbasul e la postu-i, vorbește, stă, fumează,
Se uită la ceasornic, se duce, vine iar,
În viața lui o clipă nu pierde 'n zadar.
Și statul merge strună, iar țara 'i fericea,
Cu teancuri de dosare e plină mărița.
Priviți pe avocatul, a cărui luptă greu
Nu-l lasă nici cafeaua la vreme să și-o bea.
Din zori încep samsarii de pricini să 'l vestească
Că vor sosi clienții cu el să se tocnească.
Cum vin, deschide codul, încearcă pe Mourlon,
Și până la arcușă, ce năucă, ce canon!
Soseste vremea mesei, mănâncă 'n piciorare,
Și-abia rămâne timpul la tebanal să sboure.
La greșă, studiază dosarele grăbiți
Și repede 'n sedință alcargă... pregătiți.
Dar când e să plezeze, lipsește procedura,
Și, eritând clienții, spre-a ur- lău cu gura,
Își strânge ghiozdanul și-și sterge frumuseț
La club, unde-l așteaptă un mașs mîrșel.
Se aruncă, bate, intră cu dama îndoită...
La masa de alături macana îl bîrșă;
Dar trage peste sease... un patru... face bac;
Toti rid, îl fac mazăte; el roșu ca un vac,
Se scutură, dar acasă să intre nu apucă,
Cucoana, dela usă, îi cere să o ducă
La teatru, la pînăre, la chejuri și la bal,
Căci ea nu vr-a să știe de otănu trîbnal!
Și astfel toată zina și noaptea mare parte,
Nu-i mai rămâne-o clipă să ia 'n mînă o carte.
Empovărat de lucru, sărmanul avocat,
Apostol al dreptății e vesnic ocupat.

— Dar doctorul?

— Se scotă la opt; la nouă pleacă;

La zece se grăbește bolnavii să 'și... petreacă,
La unsprezece intră puțin pe la spîler,
La vremea mesei, chiamă să 'l radă-un bărbier,
La unu, când să sadă și el tîhnit la masă,
Un oarecare vine să'l ia curînd de-acasă;
Bolnavul însă moare pîn' ce s'ajungă el.
Se 'ntoarce; pe la două se culcă puțintel;
La trei pornește urăși, la patru dă rețete;
La cinci își mai repetă reclama la gazete;
La sease se oprește căi-ra la... «Union».
La șapte clientela 'l așteaptă în salon;
La opt mănâncă prînzul; la nouă dormitează;
La zece-abia se culcă, și toacă când visează,
La unsprezece, bate: cioc! cioc! s'aude grav:
«Să vie domni' doctor că moare un bolnav»!
La miezul nopții doarme adânc și mic și mare
Și numai bietul doctor răgaz să doarmă n'are.
Nu poate să citească, dar nici s'audă chiar,
Cînd ziuă ea și noaptea muncește atât de-amar,
Căbi'i rămâne timpul, ca la curent să fie,
Din Farmular să scotă rețetele ce scrie.

Încei cu magistrații, îi vace să'i jefesti,
Atătu au de lucru cu trebile obștești!
Copistii, greșierii, apozii, portăreii
Or și muncind, nu însă ca dînsii, mititeii!
Nu cred să aibă alții supliciu mai enorm:
La nouă încep să... caste, la unsprezece... dorm,
Și 'n vreme ce-avocații, pledând, vociferază,
Ei cuyetînd la dama de pică, o visează,
Și presărînd d'odată, crezîndu-se la joc,
Adeseori dreptatea o dau după noroc.

— Dar ofiterul?

— Tava nr-ar fi de mult streină
De n'am avea 'n ostire atăta... disciplină!
Se scotă, ia la palmă pe bietul v'stavo;
La prînz e la cînzarmă, la toacă e 'napoi;
Se vede, se putrează, ba chiar se 'ncorsează;
Sp'e seară stă la pîndă, se gudură, curtează;
Luc noaptea, exînd s'arate că este și riteaz,
Adeseori triumfă... sîrînd peste pârteaz.

Spîlerul, topangii, beaurul, cărciumarul,
Cu dramul și cu tona, cu kilo, cu paharul,
Măsară toată zina, spre a 'ndestula pe toți
Și pîrtă decorații... ea vredni-i patrioți;
Din totu, băcanul singur poetilor vrea bine;
El simte poezia și pune 'n ea masline.
Ceilalți, boeri, miniștri, bancheri, smeriți prelați,
Cu treburile 'nalte sunt mult mai ocupați.
Diplomația țării ne face chiar onoare,
Căci s'fetnicii dintr'însa își fac o... scobitoare.
Așa că din Constanta și până la Predeal,
Au totu accerasi tîntă, aceluș ideal.

Și cine nu doarește o «Românie mare»
E bun de pus în țepă, ori dus la spînzurare.

C. Culba-Rebiannu

NOUA SERIE

**a marilor și
valoroaselor**

PREMIU

ce oferă ziarul „UNIVERSUL“ abonaților săi, la tragerea din luna Mai 1916

Lei 5.000

IN BONURI COMUNALE 4%

cu cuponul de Mai 1917

Un dormitor complet de bronz

pentru 2 persoane, compus din 2 paturi de bronz, cu somiere, 2 noptiere, și un elegant lavoir cu oglindă, special lucrate de cunoscuta fabrică de mobilă de bronz M. Gutman, București, str. Sf. Apostoli, furnizorul celor mai mari case particulare Ville și Hoteluri.

Un elegant BUFET lustruit mahon

având 3 despărțituri cu placa de marmoră și oglindă, cumpărat de la „Compania Americană“, mare depozit de mobilă, strada Carol No. 74, etaj I

Un dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de mobilă de lemn Marin V. Ganea șoseaua Mihail-Bravuț No. 37 și str. Șerbănească No. 10. Sucursala: Calea Victoriei No. 107

Un gramofon „Gigant“ cutia lustruită mahon, mecanismul extra forte, cu arc dublu, cântă 7 cântece după un remontaj. „Pavilionul de alamă“, de cea mai mare mărime, Brațul asustic conic ultima perfecțiune. Diafragma „Exhibition“, inclusiv 6 plăci duble (12 cântece) opere alese. Acest gramofon este cel mai puternic și înzestrat cu o mecanică foarte solidă, merge aproape jumătate de oră, după un remontaj. Ne-a fost furnizat de Marele magazin de muzică JEAN FEDER, furnizorul Curții Regale, București, Calea Victoriei 54.

10 Lăzi cu diferite produse ale renumitei Case „Bresson“

fabrică de lichieri, siropuri și cognacuri, au fost cumpărate pentru premiile ce le oferim abonaților noștri la tragerea din Mai 1916

Una vioară fină cu cutie forma vioarei căptușită cu catifea, inclusiv arcuș cu capra de fildeş, garnitură de coarde englezești, camerton și surdină; Una chitară fină de palisandru; Un clarinet de abanos fin, cu 8 clape de nichel și brătară jos la corpul de rezonanță, inclusiv 12 pene de rezervă. Aceste toate ne-au fost furnizate de Magazinul general de muzică „La Harpa“, București, str. Colței nr. 5, renumit în toată țara pentru deosebita calitate a mărfurilor ce debitează.

Una pușcă de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, „Bayard“ din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard“. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebunța atât pulbere neagră, cât și pulbere fără fum; Una carabină semi-automată de mare precizie Pieperi cu tirul garantat precis; Un revolver automat; Un flacon „Thermos“, de 1 litru, care menține temperatura lichidului (cald sau rece) în timp de 48 de ore, cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisu, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, Buc.

Jumătate garnitură mobilă de bambu, pentru salon, compusă din: Una canapea, două fotolii și patru scaune elegant tapisate; Una măsuță de bambu; O oglindă venețiană de cristal; Una etajeră de bambu; Un eșor de bambu cu oglindă de cristal pentru antreu. Toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobilă Marco Dattelkremer, str. Carol 62, București.

Cinci chimie igienice după măsură, calitatea I-a, (Briul lui Iov), singurul brevetat în țară și inventat de d. căpitan Iov, din Pitești, care are proprietatea de a preveni și vindeca chiar boale vechi, de stomac, rinichi, constipație, șale, după cum se constată din numeroasele scrisori de mulțumire primite de la persoanele ce-l poartă.

15 flacoane a câte 1 kilo, apă de Colonia Camelia, puternic parfumată cu liliac, măgăritar, violette, zambile, heliotrop și Verveine, furnizate de renumita fabrică de parfumuri „Camelia“, A. S. Aftalion, str. General Florescu nr. 6, București.

1 Cogolet de metal fin argintat pentru servit pesmeți; 1 Vas automat pentru unt, de metal fin argintat cu interiorul de cristal; 1 serviciu de dejun de alpaca argintat conținând 8 ouare, 1 vas pentru unt și 2 solnițe mici, toate pe un suport elegant; 1 fructieră de metal alb fin argintat; 1 baston cu mineral de argint veritabil marcat de stat; 1 punga de alpaca fin argintată; 1 Cutie căptușită cu mătase ros conținând: 1 incheietoare de ghete, 1 incheietoare de mănuși, 1 mașină de întins mănuși, 1 os de pantofi, toate de metal foarte fin argintat; 1 pendulă mare de salon de stejar închis cu bătaie frumoasă și întocmiri durse odată la 15 zile. Furnizate de marele Magazin de bijuterii, Frații Roller str. Carol 50 Etaj I.

5 ceasornice de argint pentru buzunar având inscripția ziarului „Universul“; 5 ceasornice pentru birou cu pedestal de cristal, tot cu aceeași inscripție; 5 ceasornice de perete frumoase pictate, se întorc la 9 zile, tot inscripția ziarului „Universul“; 5 ceasornice nichel, având și aparat Pres-Papier.

8 Lămpi de masă complete cu sita sticlă și abatjour dând lumina la fel cu gazul aerian, revenind mai eficient ca orice fel de iluminat și chiar decât petrolul. Aceste lămpi ne-au fost furnizate de firma Gassalid, asociația dr. V. Rosculeț și Conții R. și G. de Roma, București str. Dr. Lueger No. 5.

50 dejunuri copioase la marele restaurant Europa din Pasajul Român.

Un lavabon de laianță englezesc, alb, pe un picior de fontă vârsit și lăcuit alb, cu ventil de scurgeri cu lanț nichelat, Bateria de scurgere din alamă fin nichelat, furnizat de Teirich & C-rie, succesor Carol Weinlich, Telefon 6/71.

5 asortimente complete din produsele cosmetice „Flora“, compuse din: cremă Flora, 1 cutie pudră Flora, 1 Săpun Flora, 1 sticlă Capilogen Flora, 1 pomadă Flora, 1 sticlă lapte de crin Flora, 1 săpun de lapte de crin 1 apă de gură Bucol, 1 pastă de dinți.

4 Splendide sacheuri pentru dame.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din „Memoriile Regelui Carol“ tipărit anume pentru abonați

Notăți bine: dând aceste mari premii de valoare abonamentele sunt reduse la 18 lei pe an; 9.15 pe 6 luni; 4.65 pe 3 luni

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. Administrația „UNIVERSULUI“ nu întrebunțează încasatori

Plata abonamentelor se face direct la Casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană